

POLITYKA

Nowe plany ostatecznej pacyfikacji Europy.

Depesza z Rosji donosi, że w kołach polityków i przywódców ruchu komunistycznego w Rosji Krasin jest w niełasce, ponieważ w sprawozdaniu ze swej działalności w Londynie dał wyraz zapatrywaniom, będącym w kursie w kołach londyńskiej dyplomacji, iż rząd sowiecki mógłby być oficjalnie uznanym przez czynniki angielskie, gdyby skompromitowani prowodyrowie tego ruchu, jak Lenin, Trocki i t. p. ustąpili.

Rzecz jasna, że taka oferta nie podobala się carom czerwonym na Kremlu i Krasin jest zachwiany. Ale nie o tę niełasce dla „ambasadora” bolszewickiego nam chodzi, ile o ten nowy kurs polityczny, jaki mocarstwa zachodnie snuć zaczynają w stosunku do komunistycznej Rosji. A zmiana jest olbrzymia. Premier angielski Lloyd George odbywa konferencję z Krasinem, Sir Horne, minister skarbu Anglii, opracowuje jakieś daleko idące plany odbudowy i eksploatacji Rosji, jest obecnie w Londynie Briand, Loucheur, Rathenau, wszyscy odbywają ważne konferencje wielkiego znaczenia na przyszłość, dochodzi wreszcie do tego, że Briand, nieprzejednany w stosunku do komunistycznej Rosji, Briand odbywa konferencję z Krasinem, przyczem poważnie jest brane w rachubę uznanie Rosji de facto, a więc w dalszym ciągu współpraca ekonomiczna, powolna ewolucja społeczna w Rosji w państwo praworządne, i powrót normalnych stosunków w głodującej, wyniszczonej Rosji.

Pierwsze lody w stosunku do Rosji przełamane, a w razie pomyślnego wyniku obrad nad utworzeniem międzynarodowej organizacji odbudowy przemysłowej Rosji, całokształt sytuacji politycznej Europy uległby poważnej zmianie, ponieważ za wpływem angielskim, Francja znalazłaby platformę ekonomicznego współdziałania z Niemcami, i w takim rozwiązaniu mogłyby się zrealizować znane przepowiednie Churchilla, głoszące, iż jednym z najbliższych sojuszy europejskich, będzie porozumienie anglo-niemiecko-francuskie, związane wspólnym zadaniem ekonomicznej odbudowy Europy, a zwłaszcza Rosji.

W razie dojścia do skutku tej wspólnej organizacji europejskiej, Polska jako państwo tranzytowe i graniczące z Rosją na olbrzymiej przestrzeni, stałaby się czynnikiem pośredniczącym między zachodem, a wschodem.

W związku z temi niesłychanej doniosłości obradami, które mogą rzeczywiście zmienić do gruntu wulkaniczną dotychczas atmosferę Europy, wyłonił się pomiędzy Lloyd Georgem, a Briandem projekt zwołania ogólnoeuropejskiej konferencji, obejmującej państwa, należące do obu obozów, które prowadziły wielką wojnę, nie wyłączając Niemiec i Rosji, oraz państw neutralnych.

W tym nowym kongresie europejskim, zakrojonym na miarę konferencji waszyngtońskich, uregulowane zostałyby wreszcie te echa krwawych nieporozumień, które wykołysały szaleństwo siedmioletniej wielkiej wojny w Europie.

Byłby to potężny triumf Lloyd George'a i francuskiego sprytu przystosowania się do warunków nowych—reprezentowanego w osobie premiera Brianda.

Dr. Adam Brzeg.

W okresie sprawozdawczym sejm odbył dwa posiedzenia plenarne, z których każde trwało cały dzień i to z bardzo krótką przerwą obiadową. Pierwsze z nich odbyło się w dniu 15-tym, drugie w dniu 16-tym grudnia. Każde z nich rozpoczęło się w godzinach rannych, gdyż o godzinie wpół do jedenastej przed południem. Koniec każdego z tych bardzo pracowitych posiedzeń dobiegł kresu dopiero

koło godziny dziesiątej wieczorem. Dzięki tym posiedzeniom, sejm uchwalił daninę przymusową w trzecim czytaniu, lecz także długi szereg rozmaitych spraw natury finansowej oraz społecznej, politycznej, a nawet międzynarodowej, jak układ gospodarczy z Gdańskiem.

Posiedzenie sejmowe z dnia 15 grudnia 1921.

Posel Woźnicki domagał się, by sejm przyjął wszystkie już raz odrzucone poprawki klubu Wyzwolenia w sprawie daniny. W przeciwnym razie klub wyzwolenia musiałby się usunąć od głosowania nad daniną w trzecim czytaniu. Posel Spiekermann, imieniem posłów niemieckich oświadczył, że posłowie niemieccy będą głosowali za daniną. Posel Kowalczyk krytykował politykę podatkową ministra skarbu, jako nie odpowiadającą wymaganiom nowoczesnym. Posel Głabiński wyjaśnił, że prawica się nie sprzeciwia podatkowi progresywnemu. Posel rabin Perlmuter wezwał posłów do zgody. Gdy zgoda nastanie, waluta polska tak się wzmoże, iż za jedną markę polską będzie się płaciło 20 marek niemieckich. Posel Wierzbicki jako referent przedstawił Izbie całokształt nowych poprawek i zmian poprawek dawniejszych w projekcie o daninie. Głosowanie trzecie odłożono na popołudnie. Posel dr. Loewenstein, jako referent ustawy o środkach naprawy gospodarki finansowej, przedstawił Izbie te środki naprawy, które mają charakter zasadniczy i są nowe. Odnoszą się one przede wszystkim do administracji, minister skarbu ma prawo wglądu we wszystkie gałęzie administracji, może je kontrolować i leczyć. Radzie Ministrów nie wolno robić żadnych wydatków bez zgody pana ministra skarbu. Ma powstać Rada Finansowa, z członków, mianowanych przez Radę Ministrów na wniosek p. ministra skarbu. Posel socjalistyczny, dr. Diamand, zwałował potrzebę uchwalenia owych ustaw o naprawie skarbu, udawadniając, że jedne z owych środków są niepotrzebne i niepraktyczne, drugie, jako polityczne miałyby lub mogłyby mieć taki skutek, że minister skarbu stanąłby ponad sejmem, a na to nie można pozwolić. W trzecim czytaniu sejm przyjął ustawę o daninie en bloc wszystkimi głosami przeciwko głosom klubu Wyzwolenia, grupy posła Stapińskiego i części posłów żydowskich. Posłowie niemieccy głosowali solidarnie za daniną. P. marszałek podziękował w podniosłych słowach Izbie i komisji za ich pracę owocną dla państwa. Posel Łańcucki interwenjował w sprawie uwięzionego drugiego posła komunistycznego Dąbala, wobec czego p. Marszałek oświadczył, że połączona komisja sejmowa przyjęła wiadomość o zaarrestowaniu posła Dąbala bez protestu. W dyskusji o naprawie skarbu przeciwko przemawiał posel Stapiński, skarżąc się na nadmiar urzędników państwowych, poczem dr. Radziszewski za ustawą o naprawie skarbu, dalej zabrał głos dr. Michalski, by wytłumaczyć powody, skłaniające go do żądania owych ustaw, mających naprawę skarbu na oku. Podczas przemówienia p. ministra skarbu część lewicy urządziła tumult, nie dając p. ministrowi przemawiać. Posiedzenie przerwano. Po podjęciu obrad przewodniczący wicemarszałek posel Osiecki udzielił posłowi socjalistycznemu Żuławskiemu nagany za słowa obelżywe, poczem p. minister skarbu złożył oświadczenie, że nie miał zamiaru dotknąć sejm. Posel Rataj krytykował dotychczasowe rzędy p. ministra skarbu, poczem Izba przystąpiła do dyskusji szczegółowej, w której zabierali głos posłowie dr. Diamand i Świda.

Posiedzenie z dnia 16-go grudnia 1921 r.

Na podstawie referatu posłanki Zofji Sokolnickiej uchwalono rezolucje w sprawie ustawodawstwa dla uniwersytetów państwowych i podjęto dalszy ciąg dyskusji szczegółowej nad naprawą skarbu. Po przemówieniu posła Moraczewskiego uchwalono obie ustawy w drugim i trzecim czytaniu, a także uchwalono i rezolucje. Załatwiono także sprawę przesilenia w przemyśle polskim, dzieląc ją na dwie części. W pierwszej przemawiał posel Galiński, wskazując na potrzebę zasiłków pieniężnych wobec grozy stanięcia fabryk, potem posel Reger, który poruszył położenie ciężkie robotników polskich w Czechach, prześladowanych przez rząd czeski za ich narodowość. Kierownik ministerjum handlu i przemysłu Strassburger przedstawił obraz przesilenia w przemyśle, powody tegoż, sposoby, z pomocą których fabrykanci starają się wybrnąć z obecnego położenia, ich zabiegi o rozszerzenie handlu eksportowego, wreszcie podkreślił dobre wysiłki finansowe gospodarki

w kopalniach państwowych mimo znacznych wkładów. Ale bądźco bądź punkt kulminacyjny przesilenia w przemyśle już minął. Rząd będzie się starał przemysł podtrzymać. Po przemówieniu posłów Gdyka i Wierzbickiego uchwalono większość postawionych pod adresem rządu rezolucyj. P. Witos dawał wyjaśnienia w sprawie istniejących spółek leśnych, zbijając zarzuty, podnoszone z tego tytułu przeciwko Piastowcom. Uchwalono ustawę o dalszej emisji banknotów skarbowych, ratyfikowane po przemówieniu referenta posła dr. Stanisława Grabskiego i p. ministra spraw zagranicznych Skirmuntta umowę gospodarczą z Gdańskiem, zniesiono nadzwyczajną sejmową komisję rewizyjną, która działając dwa lata, oddała pod sąd niemal 2000 funkcjonariuszów państwowych, zniesiono ministerjum aprowizacji od 1-go stycznia 1922 r., wreszcie rozpoczęto obrady nad zasilaniem finansów miejskich. Po przemówieniu referenta posła Federowicza odroczono obrady do dnia 10 stycznia roku następnego.

Adam Nowicki.

Danina państwowa.

Jak już donosiliśmy, dn. 16 b. m. Sejm Ustawodawczy uchwalił ustawę o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej.

Art. 1-szy ustawy w następujący sposób określa cel daniny:

„Celem przywrócenia równowagi budżetowej, tudzież stworzenia podstawy dla Banku biletowego, pobrana będzie nadzwyczajna danina państwowa”.

Przepisy ustawy, dla ułatwienia przeglądu, dadzą się ująć w działy następujące: danina od rolnictwa, od przemysłu i handlu, od nieruchomości, od zawodów wolnych, od lokali i od pojazdów.

W poszczególnych pozycjach ustawy przeprowadzony jest podział na zabory.

W b. zaborze rosyjskim daninę od gospodarstw rolnych oblicza się przez pomnożenie wymierzonego im na rok 1920 całorocznego podatku gruntowego przez mnożniki: 350, 400, 450, zależnie od wysokości pomienionego podatku. W b. zaborze austriackim i pruskim mnożniki te są inne, zasada jednak obliczenia wysokości daniny, ta sama.

W zakresie poboru daniny od przemysłu i handlu wyznaczono dwie daniny: jedną od przedsiębiorstw akcyjnych, drugą od przedsiębiorstw, nie obowiązanych do publicznego składania rachunków. Od akcyjnych spółek bankowych i handlowych, pozostałych przed dn. 1 stycznia r. 1920, oblicza się daninę w wysokości 15% od kapitału zakładowego (akcyjnego, udziałowego, składkowego i t. p.) tudzież zapasowego i rezerwowego, podług stanu w dniu ogłoszenia ustawy niniejszej, od wszystkich innych w wysokości 10% od tychże kapitałów.

O ile jednak pomienione spółki posiadają nieruchomości, maszyny, narzędzia produkcji lub patenty, nabyte przez r. 1920, wartość nabycia tych przedmiotów winna być przewalutowana, celem określenia podstaw obliczenia daniny, za pomocą pomnożenia jej przez współczynniki następujące: a) o ile nabycie nastąpiło przed d. 1-ym stycznia r. 1916 — przez 20; b) o ile nabycie nastąpiło w czasie od d. 1 stycznia 1916 r. do d. 31 grudnia 1918 r. — przez 10; c) o ile nabycie nastąpiło w r. 1919 — przez 5. Postanowienia te mają zastosowanie również do kapitałów, już za zgodą ministra skarbu, przewalutowanych na innych podstawach.

Przepisy specjalne określają wysokość daniny, przypadającej od osób fizycznych i prawnych, prowadzących wszelkie przedsiębiorstwa naftowe.

Daninę, przypadającą od przedsiębiorstw handlowych, nieobowiązanych do publicznego składania rachunków, oblicza się w b. dzielnicy rosyjskiej przez pomnożenie wymierzonego dla poszczególnych kategorii podatku patentowego za r. 1920, przez mnożniki następujące: dla przedsiębiorstw handlowych I kategorii — przez 85; II kategorii — 60; III — 20; IV — 15; V — 5; dla przedsiębiorstw przemysłowych I i II kategorii — przez 60; IV, V i VI — 45; VII i VIII — 35; dla przedsiębiorstw żeglugo-